

To: [redacted] [redacted] @rivm.nl; [redacted] [redacted] [redacted] @rivm.nl
From: [redacted]
Sent: Mon 9/14/2020 4:34:03 PM
Subject: RE: versie 2 covid-19 clusters en aerogene transmissie
Received: Mon 9/14/2020 4:34:04 PM

Hoi [redacted] en [redacted]

Oke bedankt, ik heb voor nu dan [redacted] ingevuld, mocht er later nog iets wijzigen dan zal ik ze mailen.

Groeten [redacted]

[redacted]
[redacted]
RIVM, Centre for Infectious Disease Control, Epidemiology and Surveillance
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
The Netherlands
Tel: +31 (0) 372 0 5120
[redacted] @rivm.nl

From: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Sent: maandag 14 september 2020 12:59
To: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Subject: RE: versie 2 covid-19 clusters en aerogene transmissie

Hoi [redacted] er [redacted]

Mijn voorkeur zou zijn dat Susan presenteert, maar als dat niet lukt wil ik het ook wel doen. Oral is altijd makkelijker dan een poster maken, dus dat zou mijn voorkeur zijn. Real time presentation lijkt mij leuker dan pre recorded.

Groeten, [redacted]

From: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Sent: maandag 14 september 2020 12:43
To: [redacted] <[redacted]@rivm.nl>; [redacted] [redacted] <[redacted]@rivm.nl>
Subject: RE: versie 2 covid-19 clusters en aerogene transmissie
Importance: High

Hoi [redacted] en [redacted]

Bedankt voor je akkoord [redacted] ik kan [redacted] als 2^e zetten ivm de uitgebreide feedback die ze gegeven heeft.

Voor het indienen van het abstract voor ESCAIDE (deadline vandaag) heb ik nog wel een vraag:

Wie van jullie mag ik voor nu opgeven als presenter bij het indienen? En wat zou de voorkeur zijn voor het format, real time of pre-recorded?

- Preferred presentation ***
- Oral
  - Poster
- Preferred format ***
- Real time presentation
  - Pre-recorded presentation

- **Real time presentation (live panels):** the presenter connects in real time to participate in a panel of talks mediated by a moderator, with Q&A session at the end.
- **Pre-recorded pitches:** presentations recorded and uploaded in advance, with chat feature and interactive options for Q&A.

Als het voor jullie allebei niet haalbaar is hoor ik het natuurlijk ook graag.

Uiterlijk 16 oktober krijgen we te horen of het geaccepteerd is en 2 november zou de presentatie dan bevestigd moeten zijn.

Alvast bedankt!

Groeten 5.1.2e

5.1.2e
Epidemiologist Gastro-enteritis and Zoonoses
RIVM, Centre for Infectious Disease Control, Epidemiology and Surveillance
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
The Netherlands
Tel 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e @rivm.nl

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: maandag 14 september 2020 08:58
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: versie 2 covid-19 clusters en aerogene transmissie

Hoi 5.1.2e

Wat mij betreft prima om in te dienen. Ik heb verder geen opmerkingen. Overigens zou ik het ook prima vinden als 5.1.2e (of 5.1.2e tweede auteur wordt (op abstract en paper) omdat ik het gevoel heb dat zij meer hebben bijgedragen dan ik, met name aan de interpretatie van de gegevens. Ook omdat zij beter in dit onderwerp zitten dan ik.

Succes met indienen.

Groeten, 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: vrijdag 11 september 2020 09:25
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: versie 2 covid-19 clusters en aerogene transmissie

Beste 5.1.2e

Bijgevoegd mijn suggesties.

Veel succes ne stuur je me nogmaals de definitieve versie, ook van de paper?

Dank!

Groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: donderdag 10 september 2020 18:20
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: versie 2 covid-19 clusters en aerogene transmissie

Beste allemaal,

Hartelijk dank voor alle feedback en suggesties!

Ik heb alvast in het abstract de hoofdlijnen van de feedback zoveel mogelijk proberen te verwerken en ik werk nog aan het concept paper.

Indien jullie hiermee akkoord gaan zou ik ivm het behalen van de doelen van mijn EPIET programma, dit abstract graag nog willen indienen voor het online ESCAIDE (infectieziekten epidemiologie) conference 2020 wat eind november zal plaatsvinden. De deadline hiervoor is aanstaande maandagavond 14 sep.

Ik hoor daarom heel graag (uiterlijk maandag) of jullie nog commentaar hebben op dit abstract. Ik heb nu vooral geprobeerd om de focus van aerogene transmissie te verleggen naar de discussie en de beginfase van de pandemie te benadrukken. Graag hoor ik of dit ongeveer is wat jullie in gedachten hadden, wat me natuurlijk ook zal helpen bij het verder afschrijven van het paper.

Alvast dank!

Vriendelijke groeten,

5.1.2e

5.1.2e
5.1.2e
RIVM, Centre for Infectious Disease Control, Epidemiology and Surveillance
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
The Netherlands
Tel 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e
5.1.2e @rivm.nl

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: zondag 6 september 2020 18:32
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: versie 2 covid-19 clusters en aerogene transmissie

Dag allemaal,

In de bijlage mijn feedback en suggesties.

5.1.2e het belangrijkste is denk ik de focus van het artikel. Het is nu vooral opgehangen aan aerogene transmissie, terwijl je in de onderzoeksstrategie naar clusters hebt gekeken en de bijbehorende settings, waarin in verschillende mate verschillende maatregelen golden en dus ook verschillende verklaringen waaronder aerogene transmissie daarvoor mogelijk zijn.

Met de suggestie van 5.1.2e – informatie over clusters en activiteiten die inzicht kunnen geven in risicofactoren voor transmissie, gezien de periode waarin weinig bekend was maar wel beleid gemaakt moest worden, is het goed te stroomlijnen.

Succes en groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: vrijdag 4 september 2020 17:08
To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: versie 2 covid-19 clusters en aerogene transmissie

Hi 5.1.2e

Ik heb wat edits en suggesties gedaan.

Belangrijk is je onderzoeksvraag voor ogen te houden, nl onderzoek naar locaties waar aerogene transmissie in sommige situaties mogelijk een rol heeft gespeeld, en dit ook zo in je discussie a.h.v. je resultaten. Ik zou ook geen interventies in je resultaten bespreken (zoals ventilatie) die niet zijn onderzocht, je kunt ze hooguit in je discussie benoemen.

Tot slot, over zingen en aerosolen denkt men heel verschillend. Stemverheffing en schreeuwen wordt ontmoedigd, zingen is in NL ook in een koor onder bepaalde voorwaarden weer toegestaan.

Veel succes!

Groet
5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: woensdag 2 september 2020 18:36
To: 5.1.2e | 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Subject: RE: versie 2 covid-19 clusters en aerogene transmissie

Beste allen,

Hartelijk dank voor jullie feedback en het meedenken.

Ik heb even nagedacht over het updaten van het artikel en overlegd met (5.1.2e 1; 5.1.2e) en Mirjam.

We denken dat het feit dat de gebruikte data niet meer up to date is, niet af doet aan de waarde van het stuk en daarom zouden we toch willen proberen om het zo in te dienen. Het gaat namelijk over een tijdsperiode waarin de informatiestromen nog overzichtelijker waren en geeft een redelijk overzicht van de eerste golf, waardoor het toch toegevoegde waarde heeft.

Wel zie ik het belang van duidelijk benadrukken dat dit onderzoek over clusters in de eerste fase van de pandemie gaat. Om deze reden heb ik dit nu ook toegevoegd aan de titel en dit op meerdere plaatsen in de tekst opgenomen. Aan de discussie heb ik de aanbeveling toegevoegd om op systematische wijze naar recentere data te kijken. Het nut van het samenbrengen van de informatie van tijdens de eerste golf zal ook duidelijk in de coverletter moeten worden beschreven.

Het updaten van het artikel met recentere clusters is namelijk ook niet haalbaar, gezien de grote toename in het aantal clusters ivm toegenomen testcapaciteit en de recente versoepelingen. Er is echt een andere zoekstrategie met systematische aanpak voor nodig om zo veel mogelijk wereldwijde clusters op te nemen, dit zou op een vergelijkbare manier als een aantal grote databases met uitbraken die sinds kort online te vinden zijn moeten gebeuren. Daarnaast is het voor mij helaas ook niet realistisch om hier een begin mee te maken, gezien de korte periode (<3wk) voor mijn (5.1.1d) Overigens is de achtergrond informatie (voor zo ver mij bekend) wel up to date, (5.1.2e) heeft ook nog een aantal recentere studies toegevoegd aan de tekst.

Het toevoegen van de fylogenie resultaten lijkt niet logisch in de aanpak van dit artikel en ik zou daarom willen voorstellen om dit niet op te nemen, maar los van het artikel te beschrijven.

(5.1.2e) en (5.1.2e) zouden jullie daarom alsnog feedback op de laatste versie van het concept willen geven? (zie bijlage waarin het commentaar van de overige auteurs deels verwerkt is en ik nog wat kleine aanvullingen heb gedaan). Het zou fijn zijn als dit uiterlijk begin volgende week (maandag) zou kunnen. Ik hoor het graag!

Alvast bedankt.

Groeten, (5.1.2e)

(5.1.2e) (5.1.2e)
RIVM, Centre for Infectious Disease Control, Epidemiology and Surveillance
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
The Netherlands
Tel (5.1.2e) (5.1.2e) (5.1.2e) (5.1.2e)
(5.1.2e)@rivm.nl

From: 5.1.2e | 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>
Sent: maandag 31 augustus 2020 17:09

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: RE: versie 2 covid-19 clusters en aerogene transmissie

En bij deze mijn suggesties – prima om te overleggen.

Groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: maandag 31 augustus 2020 12:21

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: RE: versie 2 covid-19 clusters en aerogene transmissie

Hoi 5.1.2e

Bijgevoegd nog een paar aanvullingen van mij. Misschien wel goed om even met ons 3'en (5.1.2e jij en ik) te overleggen hoe nu verder.

Groeten, 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: maandag 31 augustus 2020 10:37

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: RE: versie 2 covid-19 clusters en aerogene transmissie

Dag 5.1.2e

Ik sluit me bij 5.1.2e en 5.1.2e aan.

Er zijn fylogeneresultaten – vraag is wat handig is: hierin opnemen en dan een schare aan extra auteurs of een kort artikeltje erachteraan met de fylogenieuitslagen. Ik wacht nog op de resultaten van de musicalgroep.

Overigens zijn die gegevens beperkt tot al dan niet fylogenetisch een cluster (vooralsnog allemaal wel), weinig verdere gegevens, de vraag of het door het zingen komt of door de (koor)activiteiten buiten het zingen om (pauze, napraten, elkaar zien buiten het koor om) kan ik niet beantwoorden. En aangezien deze clusters zich voordeden voor de maatregelen kan het niet houden van 1,5 meter zeker ook eea verklaren.

Groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: maandag 31 augustus 2020 10:22

To: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>; 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Subject: RE: versie 2 covid-19 clusters en aerogene transmissie

Beste 5.1.2e

Ik ben het met 5.1.2e eens, er is al zoveel meer informatie beschikbaar, en ook om je hypothese te onderbouwen. Laat je me weten of je een update gaat maken? Dan wacht ik met feedback op dit concept.

Misschien kunnen de resultaten van de fylogenie ook iets bijdragen aan dit artikel. Dit kun je navragen bij 5.1.2e

Groet, 5.1.2e

From: 5.1.2e <5.1.2e@rivm.nl>

Sent: zaterdag 29 augustus 2020 17:25

Beste allen,

Hartelijk bedankt voor jullie feedback op het concept paper covid-19 clusters buiten zorginstellingen en huishoudens.

Hierbij een aangepaste versie waarin ik de opmerkingen zoveel mogelijk geprobeerd heb te verwerken (excuus voor de vertraging, uiteindelijk is dit pas na mijn vakantie geworden).
De grootste aanpassingen zijn:

- abstract toegevoegd
- tabellen toegevoegd aan de resultaten sectie
- extra clusters toegevoegd aan resultaten, chronologische volgorde aangehouden
- extra literatuur toegevoegd (met name discussie)
- structuur discussie en deel introductie aangepast
- rationale voor focus specifieke settings (methode)

Ik hoor weer heel graag wat jullie er van vinden en of jullie eventuele aanvullingen hebben.
Alvast bedankt!

Groeten,

5.1.2e

5.1.2e

5.1.2e

RIVM, Centre for Infectious Disease Control, Epidemiology and Surveillance

Postbus 1

3720 BA Bilthoven

The Netherlands

Tel 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e

5.1.2e @rivm.nl